TENDINŢELE PROCESULUI DE GLOBALIZARE ŞI IMPACTUL SĂU ASUPRA SISTEMULUI RELAŢIILOR INTERNAŢIONALE*

CONACU Vasile,
Universitatea de Stat din Moldova,
Facultatea Relaţii Internaţionale, Ştiinţe Politice şi Administrative
Departamentul Ştiinţe Politice şi Administrative

In the beginning of the XXI century, human society is marked by unprecedented changes, whose effects produce a series of upgrading the major cultural , social , political and general human values paradigms. On the one hand, we live in a world characterized by dynamism, but on the other hand, by uncertainty, of course if we look realistically at our social life. The 1990 was the end of a historical cycle, with the fall of the Berlin Wall and the fall of the communist regimes in Eastern Europe.An unprecedented year of transformations followed. It modified the architecture of the international system: the dissolution of the Soviet Union, the affirmation of the USA as the main superpower on the planet, the events from the 11th of September 2001, the global economic crisis which started in 2008.

The configuration of a multipolar world takes place through the extension of power and authority of some global actors, such as: states, international organizations, corporations, and the factor of cooperation between the old pillars of power and the new emerging powers represent the new challenge of the moment. In other words, we have assisted a true imbalance of power, characterized by the monopoly of global domination, which was accomplished by one single superpower: the USA. In this context, the problem of international domination has to be analyzed by taking into account political, economic, social and cultural perspectives. The increasing development of the global economy during the last two decades is the main argument in this regard, which makes us analyze which the main tendencies are and what their impact on international relation is.

Keywords: globalization, international relations, global politics, global economy, global ecologic crisis

Problematica fenomenului ,,globalizare" este un domeniu foarte des mediatizat şi analizat în literatura de specialitate, în discuţii cotidiene, presă, televiziune, internet - în asemenea mod el a reuşit să devenit o expresie a perioadei istorice în care noi trăim.Fenomenul dat cuprinzînd practic toate domeniile vieţii umane , avînd un spaţiu de răspîndire şi de influenţă pe tot globul pămîntesc, aşa în cît el să devină o caracteristică şi un produs al noului sistem al relaţiilor internaţionale. Aceasta reprezentînd un ansamblu complex de procese ce are drept obiectiv realizarea integrării

*This research was supported by a Marie Curie International Research Staff Exchange Scheme Fellowship within the 7th European Community Framework Programme"Possibilities and limits, challenges and obstacles of transferring CEE EU pre-accession best practices and experience to Moldova's and Georgia's pre-accession process".Project Website: http://eupreacc.wordpress.com/

internaţionale la nivel economic, politic, socio-cultural,militarşi de securitate, conducînd la uniformizarea statelor, nivelului de trai şi de dezvoltare la scară planetară[3]. Noţiunea de globalizare a început din 1990 să fie folosită pentru a descrie un proces complex, socio-economic şi cultural, ale cărui principalecaracteristici sunt difuziunea globală a instituţiilorşi practicilor democratice, popularizarea şi răspîndirea unor modele economice, financiare şitehnologice. Totodată, globalizarea universalizează, implicînd ideea de unificare a societăţilor şi prin aceasta se ajunge la relativizarea identităţilor naţionale sau comunitare[8], cele prin care un popor sau ocomunitate anume îşi defineşte existenţa sa.

Deşi fenomenul dat nu are o definiţe concretă unanim acceptată totuşi principalele lui puncte de referire sunt împărtăşite de majoritatea specialiştilor în ceea ce priveşte -creşterea interdependenţei economice a statelor,liberalizarea fluxurilor de capital internaţional şi de mărfuri,creşterea volumului şi varietăţii tranzacţiilor de bunuri şi servicii ,difuziunea mai largă a tehnologiilor[10]. Procesele globalizării au fost iniţiate mai mult din interese economice , dar acestea au reuşit să adapteze şi să domine aspectele vieţii politice, sociale şi cele culturale. Cultura globală[11] iniţial avînd ca scop să unifice practic toate statele şi colectivităţile umane într-un sistem unic, dizolvînd statele naţionale, hotarele şi elementele suveranităţii statale, aşa în cît să se ajungă la o realitate de concentrare a forţelor de producţie impusă de o interdependenţă complexă a oamenilor. Este de menţionat faptul că majoritatea proceselor care se petrec în sistemul relaţiilor internaţionale nu se produc de la sine în mod întîmplător , dar la baza lor stau interesele şi acţiunile intelectului uman , omul fiind particula cea mai simplă şi elementul de bază a tuturor instituţiilor şi structurilor vieţii publice al sistemului internaţional. Astfel putem să deducem faptul că Globalizarea ca proces nu a apărut în mod întîmplător, trivial cum ne este prezentată de majoritatea specialiştilor , dar a fost un proces planificat şi iniţiat de un grup de persoane pe care o sa-i numim convenţional ,,globalizatori" şi aceştia prin intermediul globalizării promovează aşa numita politică globală.

Înainte de a discuta sensul logic al tendinţelor procesului de globalizareîn raport cu noţiunea de realţii internaţionale este necesar de a face o clarificare în privinţa interacţiunii termenilor de politică internă , politică externă şi politică globală ca şi efectele acestora asupra sistemului relaţiilor internaţionale. Politica ca fenomen are o istorie şi o tradiţie bogată, ea a apărut odată cu primele formaţiuni statale fiind iniţiate ca metodă şi formă de organizare şi conducere a comunităţilor umane, instituite cu scopulde a menţine ordinea internă şiexternă pentru garantarea securităţii comunităţilor respective. Iniţial politica fiind un atribut al statului[13] , o activitate instituită de către state şi pentru state. Astfel observăm că în procesul de selecţie naturală a fenomenului politic apar două sensuri de politică care sînt într-o strînsă legătură şi anume politica internă şi externă.

Politica internă reprezentînd- activitatea instituţiilor guvernului unui stat privind gestionarea afacerilor interne în ceea ce priveşte atingerea scopurilor şi obiectivelor

clasei conducătoare pe teritoriul statului său . Iar *Politica Externă*-activitatea instituţiilor guvernului unui stat privind gestionarea afacerilor externe în ceea ce priveşte atingerea scopurilor şi obiectivelor clasei conducătoare în afara teritoriul statului său şi în raport cu alte state sau instituţii internaţionale. Astfel vedem că aceste două noţiuni sînt în strînsă legătură şi interdependenţă , ele reprezentînd un element de continuitate ale intereselor statului şi a cetăţenilor săi. Avînd această descriere primară a noţiunii de politică este necesar să identificăm compatibilitatea acesotra cu noţiunea de globalizare sau dacă mai concret cu noţiunea de politică globală. *Politica Globală* dacă e să continuăm firul logic al acestor raţionalmente ar presupune-activităţiprivind gestionarea şi asigurarea intereselor şi obiectivelor clasei conducătoare în raport cu întreaga omenire de pe planeta Pămînt. Din cele enunţate mai sus la prima vedere apar unele întrebări conceptuale şi anume , dacă toate procesele care se petrec în sistemul ralaţiilor internaţionale sunt într-o conexiune complexă şi într-o interdependenţă , reiese că politica globală este un produs al activităţilor unor persoane cărora le este străină noţiunea de stat şi toate acţiunile politicii globale sunt îndreptate în privinţa erodării statului sau lichidării lui ca actor al sistemului internaţional. La fel este nevoie de concretizat faptul că odată ce această politică globală este promovată la scară largă, cine sunt părţile cointeresate şi interesul cui este asigurat, evident că iniţiativa dată nu vine din partea statelor, deoarece această politică globală de cele mai multe ori este dusă în detrimentul lor, statele pierzînd suveranitatea, controlul şi capacitatea de a se isprăvi cu atribuţiile sale şi cu cetăţenii săi, raţionalmentul dat este valabil chiar şi în cazul supraputerilor . Deci vedem că în linii generale noţiunea de stat este în incopabilitate cu noţiunea de globalizare sau politică globală cea din urma avînd ca prioritate finală supremaţia asupra statului şi lichidarea lui ca formă de organizare a sistemului internaţional .

Trebuie de menţionat faptul că procesul de globalizare în linii generale este unul obiectiv, un proces căruia nu poţi să-i suprapui nimic şi căruia nu poţi să te împotriveşti, dar concepţia globalizării şi mijloacelor acesteia sunt subiective. Ca exemplu putem remarca că dacă pe parcursul dezvoltării istorice civilizaţiei umane , statul era unica formă de organizare a colectivităţilor umane şi garant al securităţii naţionale şi internaţionale , odată cu dezlănţuirea procesului globalizării se observă o tendinţă de haos şi criză în toate domeniile vieţii sociale internaţionale. Dacă anterior toate domeniile sferei economice şi de producţie erau controlate de autorităţile statului şi în cazuri de criză aceste puteau fi gestionate de către stat , la moment observăm o incapacitate totală de a rezolva unele probleme critice , ca ex. criza economică , care are efect dezastruos asupra statelor şi datorită faptului că toate economiile sunt într-o interdependenţă totală , iar sursele de venit şi valuta tranzacţiilor este calculată în echivalent străin, nu se poate redresa fără o implicare a efeorturilor comune a întregului sistem .

Globalizarea este un proces obiectiv[4], dar mijloacele şi scenariile concepţiilor politicii globale sunt subiective , ele fiind deretminate de aspectele moralităţii care

domină în societate. Pentru a înţelege acest lucru trebuie să facem o remarcă , la nivelul structurilor de conducere ale statului, nouă societăţii civile ni s-a impus ideea divizării puterilor în stat, ba chiar mai mult această idei este descrisă şi argumentată la nivel teoretic în lucrările domeniului juridic, politic, economic , aceasta argumentează că există trei ramuri ale puterii în stat şi anume puterea legislativă, puterea executivă şi puterea judecătoreacă. La prima vedere această stare a lucrurilor reprezintă cursul normal şi realitatea firească a unui stat de drept bazat pe principiile democaratice, dar dacă e să analizăm mai minuţios putem observa că pe lîngă aceste trei ramuri ale puterii mai sunt încă două şi că acestea stau la baza funcţionării primelor trei. Şi anume puterea idiologică şi puterea conceptuală de care practic nimeni nu pomeneşte şi ninci nu pune în discuţie existenţa lor, mai mult ca atît lumea academică nu a dedicat nici o lucrare ştiinţifică acestui domeniu , considerînd că puterile legislativă, executivă şi judecătorească sunt eficiente în stat şi ele practic reglează cursul normal al actului de guvernare în stat, deoarece aceasta este o realitate recunoscută deja de toţi şi că este o practică care s-a înrădăcinat în tradiţia administrativă contemporană. Păi bine eu vreau să combat această părere şi să aduc şi argumente că ideia dată este departe de adevăr, la baza procesului politic de guvernare stau *puterile idiologică şi conceptuală* , iar puterile legislatiă, executivă şi judecătorească sunt doar instrumente de operare în actul de guvernare.Problematica dată nu este absolut de loc analizată deoarece nu prezintă interes sau mai bine zis prezintă pericol pentru clasa conducătoare şi răspîndirea informaţiei pe linia acestor probleme poate stîrni discuţii şi concluzii care ar răstruna întregul aranjament şi sistem deja creat pe nişte mituri care demult nu mai reprezintă realitatea.Dacă e să argumentăm cele expuse anterior, mai întîi de toate trebue să analizăm care este încărcătura semantică şi logică acestor două puteri . Cînd vorbim despre puterea ideologică trebuie neapărat să facem referire la definiţie şi la etimologie, aceste două aspecte ne permite să facem o claritate şi o înţelegere mai profundă despre ce merge vorba . Ideologia conform dicţionarului limbii române se subînţelege ca : ,,Sistem de idei, de noţiuni, de teorii, de concepţii politice, morale, juridice etc., care reflectă într-o formă generalizată, interesele unei clase sau ale unei categorii sociale determinate de condiţiile istorice obiective ale existenţei şi care, la rândul lui, exercită o influenţă activă asupra dezvoltării societăţii”[6,p.470-471]. Concluzionînd definiţia dată putem menţiona că la baza tuturor acţiunilor umane inclusiv şi celor politice stă elementul ,,*ideii*” prin intermediul creia sunt materializate lucrurile. Astfel indiferent de perioadă istorică, situaţie social-politică, regim de guvernare, apartenenţă culturală ş.a. puterea idiologică stă la baza acţiunii umane , ideologia fiind o credinţă în unele valori care reprezintă aşteptările şi idealurile materializate de acţiuni concrete. Pînă la urmă aceasta reprezintă un proces firesc de planificare a acţiunilor, înnainte de a face ceva omul în primul rînd raţionalizează asupra unei ideie concrete şi respectiv identifică principalii paşi spre atingerea acestor idei, acţiunea devenind instrument de realizare a ideii.

La rîndus său puterea conceptuală reiese din putrea idiologică, ea fiind o prelungire firească în care ideia umană se prijină pe elementele conceptuale. Sensul termenului de concepţie presupunînd: „ modul de a înţelege sau de a interpreta fenomenele pe baza unui sistem de idei”[6,p.206-207].Modalităţile de înţelegere şi interpretare a realităţilor , a lumii înconjurătoare, nu se realizează pe un fundal gol ele sunt strîns legate de mediul şi ambianţa în care individual s-a format sau în care individl există. Puterea conceptuală reprezentînd o reflectiţie a mediului de habitat , în care sunt înscrise scenariile de perspectvă şi principalele tendinţe de dezvoltare a comunităţilor umane, astfel putem observa unele concepţii cu efecte positive şi concepţii invers proporţionale adică cu efecte negative. Acest lucru în limabaj tehnic se explică în termen - „modalităţi de programare”, oamenii la fel pot fi programaţi la unele acţiuni sau poziţii şi aceasta se reuşeşte de aplicat prin intermediul acestor două elemente ale puterii idiologice şi conceptuale.

Legătura politicii globale cu aceste elemente constă în faptul că , procesul politicii globale are la baza sa aceste două elemente şi în dependenţă de calitatea şi conţinutul idiologic şi conceptual al globalizării identificăm efectele acesteia ca produs final. Astfel putem conchide că şi la nivel statal şi la nivel global stă divizarea puterilor în elementele legislativ , executiv şi judecătoresc şi ele au în vizorul său aspectul legii, problema emiterii, aplicării şi sancţionării legale, la baza acestora stau totuşi puterile idiologică şi conceptuală. Legile la rîndul său fiind o reflecţie a unor norme şi reguli de conduită , nişte standarte fixe care au un caracter imperativ, menit să menţină ordinea în societate. E şi fiersc că legile nu au apărut din nimic ele sunt un produs al acţiunii umane care trebuie să fie emise în corespundere cu concepţiile moralităţii, dreptăţii şi corectitudinii.

Pentru a înţelege sensul puterii conceptuale apare necesitatea explicării modului de formare a concepţiei ca element aparte, care este unul deloc simplu, ce la rîndul său cuprinde o sumă de fenomene concrete, primul element ce stă la baza formării unei concepţii este ‚morala”. Morala la rîndul său reprezintă: - „ Ansamblul convingerilor, atitudinilor, deprinderilor reflectate şi fixate în principii, norme, reguli, determinate istoric şi social, care reglementează comportarea şi raporturile indivizilor între ei, precum şi dintre aceştia şi colectivitate şi a căror respectare se întemeiază pe conştiinţă şi pe opinia publică; etică”[6, p.652]. Morala formează „viziuneumană asupra lumii înconjurătoate”, aceasta la rîndul său - presupune formarea viziunii sau închipuirea lumii înconjurătoare exprimate în imagini sau asocieri şi comparaţii. Din viziunea umană asupra lumii înconjurătoate reiese - „concepţia umană despre lume”, concepţia umană despre lume-reprezintă interpretarea lumii înconjurătoare exprimată în lecsică şi terminologie.Concepţia umană despre lume formează reflecţii asupra „naturii şi destinului existenţei umane”- aceasta se referă mai mult în plan filosofic asupra existenţei umane a scopurilor şi obiectivelor existenţiale.Natura şi destinul existenţei umane formează-„concepţia” , reprezentînd viziunile şi prespectivele de atingere a scopurilor şi obiectivelor existenţiale, scenariile după care se poate merge pentru

atingerea acestor scopuri, păstrării sau atingerii acestor valori. Concepţia sau puterea conceptuală în final formează „cultura” , ea presupune totalitatea valorilor spirituale şi materiale ale oamenilor transcrise în concepţie. Astfel puterea conceptuală în dependenţă de valorile pe care le poartă , formează cultura sau nivelul de cultură al oamenilor, şi în dependenţă de gradul de dezvoltare al acestor valori se poate observa nivelul culturii şi tendinţelor culturale care persistă în societate.Din cultură ca subcompartiment urmează , cultura legalităţii, cultura legalităţii generează legislaţia , iar legislaţia respectiv reprezintă instrumentul iniţial al celor trei puteri în stat. Ne înţelegînd esenţa acestei scheme cu greu putem identifica impactul puterii conceptuale asupra efectelor legislaţiei.De cele mai multe ori se invocă ideia de către legislatori că principalul element al actului de guvernare este reforma legislativă şi elaborarea legilor după care societatea trebuie să se conducă, dar puţin se atrage atenţia asupra problemei în limitele cărei concepţii legislaţia este elaborată , care este scopul şi valoarea morală a legilor.Astfel analizînd valoarea încărcăturii spirituale şi materiale ale procesului de globalizare putem observa principalele tendinţe de dezvoltare şi putem face unele prognoze referitoare la perspectivele lui de evoluţie. Iniţial procesul de globalizare este prezentat de comunitatea internaţională ca un proces firesc inţiat în scopuri nobile, dar marea majoritate a cazurilor , efectele acestor scopuri se prezintă invers proporţional , de cele mai multe ori avînd un impact negativ şi dezastruos. În mod normal fiecare proces sau acţiune care este planificată şi realizată cu scopuri nobile ar fi trebuit să se răsfrîngă corespunzător , dar observăm că realitatea este contrar opusă ceea ce ne face să credem că iniţial ceva nu e în albia normalului şi că acest proces nu are la bază o ideie şi o concepţie corectă care ar motiva acţiunile şi mijloace de atingerea a acestora. Respectiv orişice activitate dacă este planificată corect ea reprezintă o reflecţie reală şi adecvată a necesităţilor prin identificarea acţiunilor concrete de atingere a acestora şi rezultatul final corespunde aşteptărilor şi scopurilor planificate, aceasta reprezintă ideia şi concepţia corectă .

La moment observăm că majoritatea efectelor procesului politicii globale are impact direct asupra sistemului relaţiilor internaţionale şi acesta are o tendinţă negativă, adică pe lîngă perspectivele şi beneficiile aduse de acest proces care sunt vizibile nu pe întreg globul, sau pentru toate statele lumii, dar numai pentru o parte anumită de state care beneficiază. Şi efectele de criză care la fel sunt răspîndite ca rezultat al actiunilor iraţionale asupra întregii planete , adică beneficiile sunt partajate între un grup restrîns de state, iar efectele crizelor inclusiv şi cele ecologice trebuesc suportate de tot sistemul relaţiilor internaţionale, în asemenea circumstanţe apare problema dreptăţii şi nedreptăţii. Respectiv se face vizibilă tendinţa concepţiei politicii globale unde principala valoare nu o prezintă aspectul moralităţii şi al dreptăţii, dar cea a profitului, exploatării resurselor, procesului de producţie şi consum, în linii generale se evidenţiază concepţia capitalistă care este în unele privinţe agresivă şi dăunătoare sistemului global.Un exemplu în această privinţă este domeniul economiei care reprezintă forţa motrică a procesului de globalizare. Economia este un produs al

activităţii umane şi ea respectiv nu poate să fie înafara aspectului moralităţii, la baza economiei stau aspectele morale ale concepţiei în baza căreia este promovată aceasta şi efectul economiei este vizibil în dependenţa cărei concepţii se asigură interesele economice. Dacă în baza acţiunilor promovăm o economie ce se referă la principiul rentabilităţii şi obţinerii de capital cu orice preţ, în asemenea mod explicînd cum să creştem un număr restrîns de miliardari, v-om avea un tip de economie materialist-capitalistă, iar dacă promovăm o economie în care fiecare membru al societăţii în baza locului de muncă şi a cîştigului obţinut să-i fie asigurate condiţii pentru ca să poată să-şi asigure existenţa sa şi a familiei sale respectiv v-om avea alt tip de economie-morală. În general economia ca atare nu este ştiinţă dar mai mult un istrument de rezolvare a unor probleme curente, aceasta rezultă din realităţile actuale ale societăţii globale în care persistă o multitudinea de interese materiale egoiste şi ele nu pot fi unificate la nivelul unei economii globale unice care ar satisface interesele tutorora. Alt argument în favoara acestui deziderat este că economia din punct de vedere al metrologiei este eşuată, metrologia esteştiinta măsurărilor precise, cu stabilirea unităţilor şi cu procedeele de măsură concretă, avînd ca obiect determinarea valorică a marimilor fizice. Metrologia (”metron” - masură, “logos” - ştiintă) este o ramură a ştiinşelor fizice şi îşi are rădăcini în începuturile cunoştinţelor practice şi ştiinţifice[5]. Astfel conform standartelor metrologice stabilite la nivel internaţional avem o majoritate de tipuri şi mijloace de măsuri stabilite concret şi precise , aşa în cît de ex. lungimea este calculată în metri şi derivatele sale decimemetri,centimetri milimetri, la rîndul său greutatea să fie calculată în kilograme şi derivatele sale , aceste standarte sunt valabile şi unanim recunoscute ca unităţi de măsură.Cînd merge vorba despre economie aici din start ne confruntăm cu unele probleme de stabilire a unităţilor de măsură concretă, cineva poate să argumenteze că în economie unitatea de măsură există şi aceasta este echivalentul valutei sau banilor care circulă în sistemul bancar. Aparent aceasta se prezintă aşa numai că problema cea mai mare în sistemul economic mondial este că nu există un etalon concret după care să se calculeze flucsurile şi tranzacţiile internaţionale şi naţionale. Nu este stabilită o formulă concretă după care să se calculeze valoare valutelor naţionale, la nivel general se explică prin prisma unor argumente superficiale că această problemă presupune un proces complicat al interdependenţelor economice şi tranzacţiilor de pe pieţile internaţionale, în care cel mai important rol îl joacă tandemul coraporturilor economice. Aceste lucruri în limbaj cotidian ar însemna că la nivel global în fiecare dimineaţă în urma tranzacţiilor de pe piaţa internaţională există unele forţe influente care ar dicta aceste preţuri în dependenţă de coraporturile dintre unităţile de măsură, adică 1 metru în raport cu 1inch, sau 1 kg în raport cu 1 livra are un echivalent bănesc anumit şi acetsa permanent este în schimbare, dar care este valoarea reală şi ce reprezintă kg,inch,m sau livra nimeni nu încumetă să explice. Însăşi mecanismul global de interdependenţă a economiilor este unul defectuos şi în unele privinţe parazitar, acest lucru se observă pe fonul crizelor globale cînd în urma unor procese dubioase care se produc într-o regiune

de pe glob inluenţează ca efect al inerţiei toate zonele geografice cu economiile lor. Astfel statel fiind antrenate în aceste procese intergraţioniste sunt foarte vulnerabile la acest capitol şi în ulene cazuri cad pradă instituţiilor economice şi financiare internaţionale. Repartizarea inegală a resurselor energetice şi celor finaciare crează probleme şi mai mari în sistemul internaţional, pe fundalul acestor consecinţe profită unele companii internaţionale sau transnaţionale care nu au un caracter juridic naţional sau internaţional stabilit, ele fiind mai mult specializate pe domeniul economic . Cei mai puternici şi mai dinamici agenti economici de pe glob sunt societăţile transnaţionale, forţa acestora fiind determinată de volumul uriaş de bunuri şi servicii derulat de companiile grupate subacestă denumire generică[14]. Fie că sunt denumite corporaţii transnaţionale, companii multinaţionale sau firme internaţionale, în sensul cel mai larg, ele definesc acele firme ce îşi desfaşoară activitatea dincolo de graniţele unei ţări, consideratăţara de origine, prin unităţi „de productie"[1, p.25-30]. Capacitatea acestror companii fiind una foarte mare puterea de cumpărare fiind net superioară faţă de o ţară sau chiar faţă de o regiune întreagă fapt ce promovează coruperea de stat la nivelul elitelor, inegalităţii între oameni , între popoare, acutizarea problemelor ecologice, problemei sărăciei care este caracteristică şi Republicii Moldova.

Deja cînd vorbim despre sărăcie am putem vorbi despre un sindrom întreg de probleme începînd cu cea a ratei nivelului scăzut de trai şi finisînd cu cel al problemelor legate de sănătate şi medicină. În ceea ce priveşte repartiţia geografică a fluxurilor de investiţii străine directe, cea mai mare parte a acestora se concentrează către ţările dezvoltate (366,6 mld. dolari, dintr-un total de 559,6 mld. dolari), urmate de ţările în curs de dezvoltare, cu un volum atras de 172,0 mld. dolari şi ţările din centru şi estul Europei, cu un volum atras de21 mld. dolari.Investiţiile străine americane au crescut de la 12 mld. USD în 1950, la aproape 80 mld. USD în 1970. În anii "50, băncile din Statele Unite, Uniunea Europeană şi Japonia au început să investească sume enorme în acţiuni, încurajînd fuziunile şi concentrările de capital. Progresul tehnico-ştiinţific realizat în domeniul transporturilor, tehnicii de calcul şi tele-comunicaţiilor au accelerat internaţionalizarea investiţiilor şi comerţului, noile metode de publicitate şi mediatizare contribuind considerabil în privinţa ca instituţiile transnaţionale să obţină noi segmente de piaţă[12]. Toate aceste influenţe combinate au condus la consolidarea oligopolistică a poziţiei societăţilor transnaţionale în comerţul mondial. Dacă în 1906 erau două sau trei companii cu active de peste 500 milioane dolari SUA, în 1971 s-au înregistra cifra de 333 de astfel de corporaţii, din care o treime aveau active ce depăşeau un miliard de dolari, iar 70% din comerţul mondial era controlat de firmele transnaţionale. De altfel, răspîndirea corporaţiilor transnaţionale a fost evidentă în ultimul sfert de veac: de la 7 000 de companii în 1970, la numărul de peste 60 000 în prezent.

Economia globală[9]la momentul dat este dominată de ceea ce mulţiautori denumesc fenomenulcorporatist. Motivaţia expansiunii structurilor transnaţionale

contemporane oconstituie investiţiile externede capital. Investiţia reprezintînd forma de folosirea bunurilorîn scopul dobîndirii capitalului adică a profituluicare reprezintă scopul final al oricarei investiţii.

În procesul de globalizare goana după profit prizintă un factor catalizator şi respectiv a cerat un anumit scenariu de dezvoltare şi un anumit standart de valori pe care actorii internaţionali trebuie să le atingă rupînd contactul real cu ceea ce numim la moment ,,natură". În încercările de a fi competitivi pe piaţa internaţională oamenii ,formaţiunile statale, instituţiile internaţionale de diferit gen au întreprins acţiuni în privinţa exploatării resurselor naturale, aceste acţiuni poartă un caracter abuziv fapt ce a dus la apariţia unui haos în natură, acest haos majoritatea covîrşitoare a actorilor internaţionali au dispus să-l numească ,,criză ecologică". Criza ecologică în literatura de specialitate reprezintă starea critică a mediului ambiant sau cum o numesc ecologişrii ,,criza ecologică globală", generată de utilizarea iraţională a resurselor naturale, de poluarea aerului şi a apei, de creşterea volumului de deşeuri şi reziduri industriale[2,p.111].

Noul curent preocupat de conservarea mediului şi îmbunătăţirea stării de sănătate a acestuia, în special în măsura în care această sănătate urmăreşte să includă preocupările elementelor non-umane este Ecologismul . Ecologismul susţine conservarea, restaurarea sau ameliorarea mediului natural, şi poate fi denumită o mişcare pentru controlul poluării[7].În esenţa sa, ecologismul este o încercare de a echilibra relaţiile dintre oameni şi diferitele sisteme naturale de care depind în aşa fel încît tuturor componentelor le sunt acordate un grad adecvat de respect, în care doar se atenţionează asupra problemelor existente , fapt ce îl face ineficient. Pe fonul acestor mişcări în sistemul relaţiilor internaţionale au apărut o multitudine de organizaţii non-governmentale, interguvernamentale , internaţionale cu scopul de ameliorare a problemelor şi haosului în sistemul ecologic natural, însă acestea poartă de cele mai multe ori poartă un caracter superficial şi informativ. Ca de ex. IPCC - Grupul Interguvernamental de Experţi în Evoluţia Climei, care este un organism ştiinţific însărcinat cu evaluarea riscurilor asupra încălzirii globale datorită efectelor activităţii umane, sau Programul Naţiunilor Unite pentru Mediu-UNEP,World Wide Fund for Nature -WWF,Greenpeace , toate aceste structuri pledează pentru conservarea mediului ambiant, lansează campanii de informare în masă , alocă resurse pentru rezolvarea unor probleme ce poartă un caracter local sau zonal, dar în linii generale sunt ineficiente şi incapabile de a rezolva unele probleme ecologice globale. Cauza principală este că practic la nivel global nu există mecanisme sau instituţii coircitive , plus aceste activităţi dacă e să analizăm prin prisma cauzelor apariţiei problemelor ecologice globale contravin intereselor companiilor şi corporaţiilor transnaţionale care sunt antrenate în obţinerea de profit astfel ei fiind cei mai mari exponenţi ai poluării mediului ambiant. Un caz concert în acest sens este şi activitatea Protocolul de la Kyoto care este un acord ce a fost negociat în Japonia în decembrie 1997 de către 160 de ţări, el era prevăzut , pentru ţările industrializate în privinţa reducerii emisiilor

poluante cu 5,2% în perioada 2008-2012 în comparaţie cu cele din 1990.Această ultimă condiţie a fost indeplinită în octombrie 2004 prin ratificarea de către Rusia a protocolului care are o cifră de 17,4% din emisiile de gaze de seră. Statele Unite ale Americii responsabile pentru 36,1% din totalul emisiilor globale cu efect de seră, a refuzat categoric să ratifice acordul dat , fapt ce a stîrnit nemulţumirrea comunităţii internaţionale.Republica Moldova face parte la acest acord din 13.02.2003, dar cel mai interesant lucru care face ineficientă politica ecologică în cadrul acestui acord , este că ţara inclusă în non-Anexă, aceasta presupune conform protocolului că orice parte inclusă in Anexa I a Convenţiei poate achiziţiona, de la orice altă parte Non-Anexă, cote de emisii reduse certificate de gaze cu efect de seră, fapt ce ne face să presupunem că pe lîngă principiile şi strategiile nobile care stau la baza acestui document, mecanismul defectuos al intereselor economice face nul acest acord sau în unele cazuri convenţional.

Întorcîndu-ne la ideia iniţială a puterii conceptuale, putem spune cu certitudine că aceasta este valabilă în planul politicii globale, în momentul cînd omenirii îi sunt injectate principii false de dezvoltare , fiindu-i impuse ca norme fireşti prin intermediul culturii, mediei, televiziunii, prin accesul dozat al informării polpulaţiei despre problemele critice contemporane . Astfel spus se duce o politică globală de degradare a nivelului spiritual, intelectual şi fizic al oamenilor prin intermediul unor strategii şi tactici folosit la nivel psihologic,tehnocratic şi informaţionale. Ca ex. în marea majoritate a cazurilor se duc campanii de informare cu efect invers proporţionale, în privinţa comerţului de alcool şi tutun.Tutunul şi Alcoolul fiind una din cele mai slabe droguri care au efect negativ asupra organismului uman inclusiv avînd impact negativ şi ireversibil asupra genetici, ele fiind cauza principală a ratei mortalităţii în periada actuală.Aparent se duc campanii de informare în masă în privinţa efectelor acestor probleme dar efectul este invers proporţional pentru că campaniile duse prin intermediul marketingului stîrneşte reacţii de protest accelerînd acţiunile care sunt interzise , fapt ce asigură un profit considerabil companiilor ce se ocupă cu acest business. Comerţul cu produse alcoolice şi tutun reprezintă unul din cele mai profitabile afecri la moment , astfel spaţiul consumator în societatea globală este interpretat nu în limitele şi în termenii moralităţii, dar în termeni de plancton pentru obţinerea profitului.Concluzionînd vreau să spun că societatea globală este atrasă într-o cursă din care dacă la timp nu se va opri, scenariul de dezvoltare poate fi unul tragic. În linii generale în sistemulsocial persistă patru tipuri de psihică care dictează comportamentul uman sau dictează cu concepţiile oamenilor , ele sunt tipul de psihică animalic - caracteristica lui este că comportamentul oamenilor care aparţin acestui tip se bazează pe instincte şi reflexe.Următorul este tipul de psihică zombi-biorobot caracteristic acestui tip este comportamentul bazat pe deprinderi şi automatizme , tipului de psihică demonică îi este caracteristic comportamentul raţional de dominare supunerea voinţelor oamenilor, egoism şi ultimul tip care se numeşte homo sapiens comportamentul acestui tip este dictat de intuiţie şi morală. Respectiv analizînd

comportamentul uman putem spune că la baza formării concepţiei umane şi a scenariilor de comportament nu stă volumul cunoştinţelor de calitate acumulate, dar stă tipul de psihică căruia el aparţine. Finalizînd acest articol vreau să pun o întrebare retorică la care fiecare din noi trebuie să raspundă:-Analizînd tendinţele dezvoltării politicii globale ce tip de psihică este modelată şi prevalează în această societate globală?

Referinţe bibliografice:

1. Nechita, V., ş.a., Economie politică, vol. II, Editura Porto-Franco, Galaţi, 1991, p.237
2. Bailey R. from the February 2002 issue. „Debunking Green Myths. Reason.com. [accesat 20. 02. 2016]
3. Bran F. , Manea Gh. . Globalizarea. Manifestări şi reacţii.Editura: Economică Bucureşti. 2012. p .226
4. Buzan B. Posibile tendinţe geopolitice majore în secolul XXI- http://www. istorie-politica/stiinte-politice/Posibile-tendinte-geopolitice-63649.php, [accesat 10. 02. 2016]
5. Buzduga M., Marcuta C., Sârbu G., Metrologie. Teorie si practica, Curs de lecţii**,** Editura UTM,., Chişinău, 2002. p.130
6. Dicţionarul explicativ al limbii române, ediţia a II-a, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan", Editura Univers Enciclopedic, 1998. p.1192
7. Environmentalism - Definition and More from the Free Merriam-Webster Dictionary. Merriam-webster.com, [accesat la 21.02 2016]
8. Globalizarea, http: // www.academia.edu/5675117 , [accesat la 21.02. 2016]
9. Ce tendinte globale au identificat specialiştii în asigurări pentru 2016?,http://www.1asig.ro/Ce-tendinte-globale-au-identificat-specialistii-in-asigurari-pentru-2016-articol-3,100-52908.htm.[accesat la 22.02. 2016]
10. Isac Cl. Efectele globalizării http:// www.utgjiu.ro/revista/ec/pdf/2007-01/8_Isac%20Claudia%20.pdf.[accesat la 22.02. 2016]
11. Jones A.Globalizarea.Teoreticieni fundamentali;trad: Neamţ Monica, Pricop Sorina. -Cluj-Napoca:CAPublishing,2011. p.328
12. Pop, N.Al., Dumitru, I., Marketing internaţional, Editura Uranus, Bucureşti, 2001, pag. 15
13. Roşca A. Eficientizarea funcţionării puterii politice de stat-necesitate strigentă. // O reformă valoroasă-factor decisiv în relansarea activităţii economice şi de drept. - Chişinău, 2001.
14. Sută, N., Sută-Selejan, S., Istoria comerţului mondial şi a politicii comerciale, Editura All, Bucureşti, 1997.p .258